

บทที่ 4
ทรัพยากรครอบครัว

ทรัพยากรของครอบครัว (Family Resources)

ทรัพยากร หมายถึง สิ่งที่ครอบครัวต้องใช้ในชีวิตประจำวัน และมีความสำคัญแก่ครอบครัวมาก เช่น ในการดำรงชีวิตทุกคนต้องใช้ปัจจัยสี่ ได้แก่ อาหาร เสื้อผ้า ยารักษาโรคที่อยู่อาศัย สิ่งเหล่านี้เป็นทรัพยากรที่จำเป็นอย่างยิ่งแก่ครอบครัว นอกจากนี้ แรงงานของสมาชิกในครอบครัว เงินทองที่ใช้จ่าย เครื่องใช้ต่าง ๆ จิปาถะ ที่ครอบครัวต้องการใช้ สิ่งเหล่านี้เป็นทรัพยากรทั้งสิ้น

การจำแนกทรัพยากรของครอบครัว ทรัพยากรของครอบครัว จำแนกได้ 2 ประเภท ได้แก่

1. ทรัพยากรบุคคล (HUMAN RESOURCES) หมายถึง สิ่งที่เป็นนามธรรม แต่มีส่วนเกี่ยวข้องกับมนุษย์บางคน เรียกว่าทรัพยากรคน ได้แก่ ความชำนาญ ความรู้ความสามารถ ความมั่นใจ หักเหน็ด พลังงานต่าง ๆ ในมนุษย์ ระยะเวลา สิ่งเหล่านี้จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เช่น

ความรู้ นำมาใช้ในการเลือกการจัดการทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกครอบครัวให้เกิดประโยชน์การใช้เวลา แรงงาน เงิน และทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อให้การดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข

ความชำนาญ ความสามารถ จำเป็นมากสำหรับครอบครัวเป็นทรัพยากรบุคคล หรือสมาชิกในครอบครัวนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น แม่บ้าน มีความชำนาญในการทำงานเด็กก็สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์เป็นการเพิ่มรายได้ของครอบครัวอีกส่วนหนึ่ง

ความสนใจ ในครอบครัวใดก็ตาม ถ้ามีสมาชิกที่มีความมั่นใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างจริงจัง จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น สนใจในการเพาะพันธุ์ แจกพันธุ์ ตัดต่อกิ่งก้านต้นไม้ ก้านต้นไม้ ผสมพันธุ์ต้นไม้ ดอกไม้ และนำความรู้เพิ่มเติมมาปรับปรุงการงานนั้น ๆ ให้ดีขึ้น ผลผลิตจะสูงขึ้นกลายเป็นอุตสาหกรรมย่อย ๆ ได้ทำให้ครอบครัวมีรายได้ดีขึ้น มีความมั่นคงทุกคนมีความสุขสบาย

พลังงานหรือแรงงาน มนุษย์นำมาใช้เพื่อดำรงชีวิต ได้แก่ การทำงานต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน งานในบ้าน งานนอกบ้าน มนุษย์ต้องรู้จักใช้แรงงานให้ได้ประโยชน์มากที่สุด เหนื่อยน้อยที่สุด โดยการทำงานให้ถูกต้อง รู้จักใช้เครื่องผ่อนแรง เป็นต้น

ทัศนคติ เจตนา เป็นความคิดที่ตนเองต้องการจะให้ เป็น และยอมรับให้มีการเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น เช่น การกินหมาก เป็นค่านิยม ความเชื่อของคนที่ยึดเพื่อให้ฟันแข็งแรง ปากแดงสวยสด ต่อมาถูกห้ามให้งดใช้สิ่งอื่นนมแทน เพื่อไม่ให้ปากกว้างเปล่า หรือเปลี่ยนมาสูบบุหรี่ เป็นต้น

ระยะเวลา เป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้ประกอบกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันตลอดไป จำเป็นต้องใช้เวลาแต่ละชั่วโมง ให้มีประโยชน์ อย่าปล่อยให้ผ่านไปโดยไร้ประโยชน์ และจะเรียกกลับคืนไม่ได้อีก เป็นการใช้ทรัพยากรไม่คุ้มค่า ใช้ทรัพยากรไม่เป็น เป็นต้น

2. ทรัพยากรวัสดุ (MATERIAL RESOURCES) ได้แก่ ทรัพยากรประเภทรูปธรรม สามารถนับได้ จับได้ และสนองตามความต้องการของครอบครัวเพื่อบรรลุเป้าหมายในที่สุด ได้แก่ เครื่องมือ เครื่องใช้ ทุกสิ่งทุกอย่าง เงิน อาหาร สิ่งคงทนทุกอย่าง

การเลือกใช้ทรัพยากรครอบครัว

ครอบครัวแต่ละครอบครัว มีการเลือกใช้ทรัพยากรแตกต่างกัน เพราะแต่ละครอบครัวแตกต่างกันตามฐานะ สภาพของครอบครัว ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญที่ครอบครัวตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากร แตกต่างกันได้ดังนี้

1. มาตรฐานการดำรงชีวิต (STANDARD OF LIVING)
2. ขนาดและส่วนประกอบของครอบครัว (SIZE AND COMPOSITION OF THE FAMILY)
3. วัฏจักรการดำรงชีวิตของครอบครัว (STAGES IN FAMILY LIFE CYCLE)
4. สถานที่ตั้งครอบครัว (LOCATION OF THE FAMILY)
5. ฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจ (SOCIO - ECONOMIC STATUS)
6. รายได้ของครอบครัว (SIZE OF MONEY INCOME)
7. การประกอบอาชีพนอกบ้านของแม่บ้าน (GAINFULL EMPLOYMENT OF HOME MAKER)

1. มาตรฐานแห่งการดำรงชีวิต

มาตรฐาน (STANDARD) มีนักวิชาการได้กล่าวไว้มากมาย บางท่านกล่าวไว้ว่า มาตรฐานสามารถตัดสิน จำนวน ปริมาณ คุณภาพ ความพอใจ ในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง GROSS และ GRANDOLL กล่าวไว้ว่า

มาตรฐาน คือ สิ่งที่พิจารณาว่าจำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิต เป็นสิ่งทำให้ชีวิต สะดวกสบาย เป็นสิ่งที่คาดหวัง ความพอใจในสิ่งที่จำเป็น พยายามแสวงหาให้ได้ หรือกล่าว ว่ามาตรฐานเป็นขอบเขตของการดำรงชีวิตที่ครอบครัววางไว้ ครอบครัวจะตัดสินใจซื้อ หรือทำ กิจกรรมใด ๆ จะต้องคำนึงถึงเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งทำให้เราได้รับความพอใจอย่างสูง เช่น การ ตัดสินใจจะมีบุตร 3 คน เพื่อต้องการให้บุตรได้รับการศึกษา และการเลี้ยงดูที่ดี บางคนยังไม่ ต้องการมีบุตร เพราะยังมีฐานะครอบครัวยังไม่ดีพอ เป็นต้น

การแบ่งมาตรฐาน

NICKELL และ DORSEY ได้แบ่งไว้ 3 ประเภท ได้แก่

1. มาตรฐานที่ถือความพอใจ (CONTENT) เป็นหลัก เราจะตัดสินใจทำอะไร ซื่ออะไร สิ่งนั้น ๆ ต้องเป็นที่พอใจของผู้ซื้อ ความพอใจเกิดได้ เพราะผู้ซื้อได้รับการตอบสนองตาม เป้าหมายที่วางไว้

2. มาตรฐานที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ หรือเปลี่ยนแปลงได้ (FIXEDNESS OR FLEXIBILITY) มาตรฐานมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา สถานที่ ผู้ที่ยึดถือไม่มีการเปลี่ยนแปลง มักเป็นผู้ที่เคร่งศาสนา ทำงานเป็นระเบียบ มีศีลธรรมจรรยา เป็นต้น

3. มาตรฐานที่คำนึงถึงคุณภาพ (QUALITY) เป็นสำคัญ คุณภาพชีวิตได้ถูกประเมิน โดยสังคม หรือการประเมินคุณภาพของพฤติกรรมของกรรมวิธของสิ่งของและแนวความคิด เช่น การแต่งกายที่สมกับตำแหน่ง หน้าที่ ฐานะ ไม่จำเป็นต้องเป็นของที่แพงเลิศ แต่เป็น ของที่เหมาะสม และมีคุณภาพดี คนที่ได้พบเห็นก็จะมีความเห็นว่าคุณนี่แต่งกายเหมาะสมเข้า มาตรฐาน และมีคุณภาพดี เป็นต้น

2. ขนาดและส่วนประกอบของครอบครัว

หมายถึง จำนวนสมาชิกของครอบครัว ถ้าสมาชิกต่ำกว่า 6 คน จัดว่าเป็นครอบครัว เล็ก ถ้ามีสมาชิกมากกว่า 6 คนขึ้นไป จัดเป็นครอบครัวขนาดใหญ่ ส่วนมากครอบครัวไทยจะ เป็นครอบครัวขนาดใหญ่ เพราะมีบุคคล 3 รุ่นขึ้นไป ได้แก่ ปู่ย่า หรือ ตายาย พ่อแม่ ลูก

ส่วนประกอบของครอบครัวประกอบด้วย สมาชิก อายุต่าง ๆ กัน เพศ ถ้าวัยรุ่นมาก ใช้จ่ายในการดำรงชีวิตก็มุ่งไปด้วยการกินอยู่ การแต่งกาย การสนุกสนานรื่นเริง นอกบ้านในบ้าน เพื่อสนองความต้องการของสังคมและของตนเอง ถ้าสมาชิกเป็นเด็กมากก็ต้องจ่ายค่าบำรุง สุขภาพและค่าส่งเสริมการพัฒนาการด้านต่าง ๆ เป็นต้น ดังนั้น จะเห็นว่า ค่าครองชีพจะเพิ่ม หรือลดขึ้นอยู่กับสมาชิกในครอบครัว

3. วัฏจักรการดำรงชีวิตของครอบครัว

ครอบครัวทุกครอบครัว มีการแบ่งวัฏจักรของครอบครัวโดยอัตโนมัติ ดังนั้น ผู้ตั้งครอบครัวต้องเข้าใจและสามารถกำหนดระยะต่าง ๆ ของครอบครัวได้ บางท่านแบ่งไว้ 8 ชั้น บางท่านแบ่ง 9 ชั้น ความต้องการที่จะแยกช่วงระยะเวลาให้สั้น และรายละเอียดแต่ละช่วงของชีวิต IRENE OPPENHEM แบ่งไว้ 4 ช่วงระยะ ได้แก่

1. ช่วงหนุ่มสาวโสด แต่แยกไปอยู่ต่างหากจากบ้านเดิม ในปัจจุบันนี้ พบว่าคนอยู่เป็นโสดมาก เพราะสังคมยอมรับคนโสดว่ามีความสามารถ ความมั่นคง เช่นเดียวกับคนมีครอบครัว บางคนอยู่กับครอบครัว บางคนแยกออกไปอยู่ต่างหาก ดังนั้น ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่จะหมดไปทางด้านการสนทนา การแต่งกาย การท่องเที่ยว และค่าใช้จ่ายจิปาถะเกี่ยวกับตนเอง ระยะนี้ถ้าอยู่ร่วมกับญาติพี่น้องมักเกิดปัญหามาก เพราะการขาดความอดทนต่อพฤติกรรมของพี่น้อง เช่น ความสะอาด ความมีระเบียบ เป็นต้น

วัฏจักรครอบครัว

ช่วงต่าง ๆ ของชีวิต	ระยะต่าง ๆ
1. ครอบครัวหนุ่มสาว	1. เริ่มแต่งงาน ยังไม่มีบุตร 2. มีบุตรคนแรก อายุ 30 เดือน 3. บุตรเริ่มเข้าอนุบาล อายุประมาณ 2½-6 ปี
2. ระยะแรกของชีวิตในช่วงกลาง	4. บุตรเริ่มเข้าโรงเรียน บุตรคนแรกอายุ 6-13 ปี 5. บุตรคนแรกเริ่มแยกครอบครัว คนสุดท้ายยังอยู่ในครอบครัว
3. ระยะหลังของชีวิตในช่วงกลาง	6. ครอบครัวว่างเปล่า บุตรคนสุดท้ายเริ่มแยกครอบครัว
4. ระยะปลดเกษียณ	7. ปลดเกษียณอายุ คู่สมรสคนใดคนหนึ่งจากไป โดยการเสียชีวิต หรือทั้งคู่เสียชีวิต

2. ช่วงครอบครัวตั้งตัว เป็นระยะที่เริ่มแต่งงาน และแยกครอบครัวออกไป ระยะนี้ต้องการปรับตัวมาก ต้องเข้าถึงญาติทางฝ่ายหญิงและฝ่ายชาย ปรับตัวเข้ากับหน้าที่ของแม่บ้าน ถ้ามาจากภูมิหลังคล้ายกัน การปรับตัวก็ไม่ยาก แต่ถ้ามาจากภูมิหลังต่างกัน การ

ปรับตัวก็ลำบาก ต้องมีความอดทนเป็นอย่างดี ซึ่งบางครั้งจะเกิดปัญหาตามมามากมาย ค่าใช้จ่ายในระยะนี้ก็ขึ้นอยู่กับครอบครัวตนเอง และครอบครัวญาติฝ่ายหญิง หรือฝ่ายชายด้วย

3. ช่วงครอบครัวขยาย ช่วงนี้เริ่มมีลูกคนแรก จนกระทั่งคนที่สองที่สามตามมา ระยะนี้เป็นระยะที่เกิดความวุ่นวายแก่ครอบครัวมาก การใช้จ่ายสูงมาก เพราะทุกคนก็กำลังศึกษาในระดับต่าง ๆ ค่าใช้จ่ายระยะนี้จะสูงกว่าทุกระยะ

4. ช่วงครอบครัวหดตัว เริ่มจากลูก ๆ เริ่มออกจากครอบครัว เช่น แต่งงาน ศึกษา ต่อ สมาชิกก็เริ่มลดลง ระยะนี้แม่บ้านบางบ้านถึงดทำงานนอกบ้าน เพราะค่าใช้จ่ายในครอบครัวลดลง ค่าใช้จ่ายเฉพาะตัวเองและคู่สมรสเท่านั้น และมีส่วนในการซ่อมแซมบ้านช่อง ระยะนี้เตรียมใจไว้รอรับการปลดเกษียณจากราชการ เป็นวาระที่สะสมเงินไว้ให้เป็นปีกแผ่น งานบ้านต่าง ๆ ก็พยายามหาเครื่องทุ่นแรง ลดมาตรฐานการดำรงชีวิต หัดเป็นผู้กินอยู่ง่าย ๆ เพื่อไม่ให้เกิดภาระแก่ผู้อื่น

การเตรียมตัวเตรียมใจในระยะนี้ มีการยอมรับสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังขาร ใช้เวลาว่างทำบุญทำทาน ทำประโยชน์แก่สังคม ถ้าทำได้หางานอดิเรกทำ เช่น การปลูกต้นไม้ ชีวิตจะได้ดำเนินไปด้วยดี บรรลุจุดมุ่งหมายของครอบครัวที่วางไว้ สมความปรารถนา

4. สถานที่ตั้งครอบครัว

สถานที่ตั้งครอบครัว มีผลต่อการใช้จ่ายในครอบครัว ครอบครัวในเมืองมีรายได้มาก แต่มีการใช้จ่ายมากเช่นกัน ครอบครัวชนบทมีรายได้น้อย แต่การใช้จ่ายน้อย ครอบครัวชนบทใช้เวลาทำงานมากกว่าครอบครัวในเมือง แม่บ้านเตรียมอาหารเก็บไว้กินฤดูดูแล และเพื่อการกินอยู่ตลอดปี ครอบครัวในเมืองมีเครื่องใช้ครบ เครื่องอำนวยความสะดวก มีมากกว่าชนบท ดังนั้น แม่บ้านในเมืองใช้เวลาทำงานน้อยกว่าชนบท

5. ฐานะ สังคม เศรษฐกิจ

แต่ละครอบครัวในสังคม มีฐานะต่างกัน มีการแบ่งกลุ่ม 3 กลุ่ม กลุ่มผู้ที่มีเงิน กลุ่มชนชั้นกรรมดาสามัญ กลุ่มผู้มีรายได้น้อย แต่ละกลุ่มมีการศึกษา ค่านิยม ทัศนคติ เป้าหมายของครอบครัวต่างกัน ทำให้เกิดการตัดสินใจในการเลือกมาตรฐานต่างกัน เช่น ครอบครัวรายได้น้อยความเป็นอยู่ไม่มีระเบียบวินัย ห้องนอนไม่มีสัดส่วน อยู่รวม ๆ กัน ขาดอิสระในตนเอง การจัดบ้านพออยู่ได้ สะอาดบ้าง ไม่สะอาดบ้าง แล้วแต่ละครอบครัว

บทบาทของสมาชิกในครอบครัว ลูกต้องช่วยกันทำงานบ้าน แต่ชนชั้นกลาง และชนชั้นสูง ไม่ยอมให้ลูกช่วยงานบ้าน พ่อแม่ทำให้ทุกอย่าง ยอมให้ลูกตั้งหน้าตั้งตาเรียนหนังสือ ให้เข้าสังคมชั้นสูง เพื่อจะได้คู่ครองชั้นสูง

ความสัมพันธ์ในครอบครัว ผู้มีรายได้น้อยในชนบท มีความรักและเข้าใจกันและกัน ระหว่างญาติพี่น้องมากกว่าครอบครัวผู้มีอันจะกินต่างคนต่างอยู่ ชอบบริจาเงินการกุศลและมีหน้ามีตา ถ้าเกิดปัญหาในครอบครัว ไม่สามารถแก้ไขได้ ต้องพึ่งจิตแพทย์หรือสังคมสงเคราะห์ หรือนำลูกเล็ก ๆ ไปสถานรับเลี้ยงเด็กแทนการให้ญาติไปเลี้ยงดูให้

6. รายได้ของครอบครัว

รายได้นี้มีอิทธิพลต่อการเลือกมาตรฐานสำหรับครอบครัว เพราะไม่สามารถเลือกการดำเนินชีวิตเกินกว่ารายได้ ทั้งนี้ ย่อมมีผลต่อการเลือกทรัพยากรอื่น ๆ ของครอบครัวด้วย เช่น การแต่งกาย ครอบครัวรายได้ต่ำต้องใช้นกระทั้งหมดอายุของสิ่งนั้น ๆ จึงเปลี่ยนใหม่ แต่ผู้มีฐานะดีใช้เสื้อผ้าเปลี่ยนตามสมัยนิยม เพื่อรักษาความเป็นผู้มีฐานะดี แสดงออกให้สังคมยอมรับว่าตนเองฐานะดีกว่าผู้อื่น

การเลือกใช้บริการครอบครัวใดก็ตาม ถ้ามีฐานะดีขึ้นก็ต้องพยายามผ่อนแรงตนเอง หากความสบายให้ตนเอง เช่น การหาเครื่องทุ่นแรง การจ้างทำปิ่นโต เหล่านี้เป็นต้น

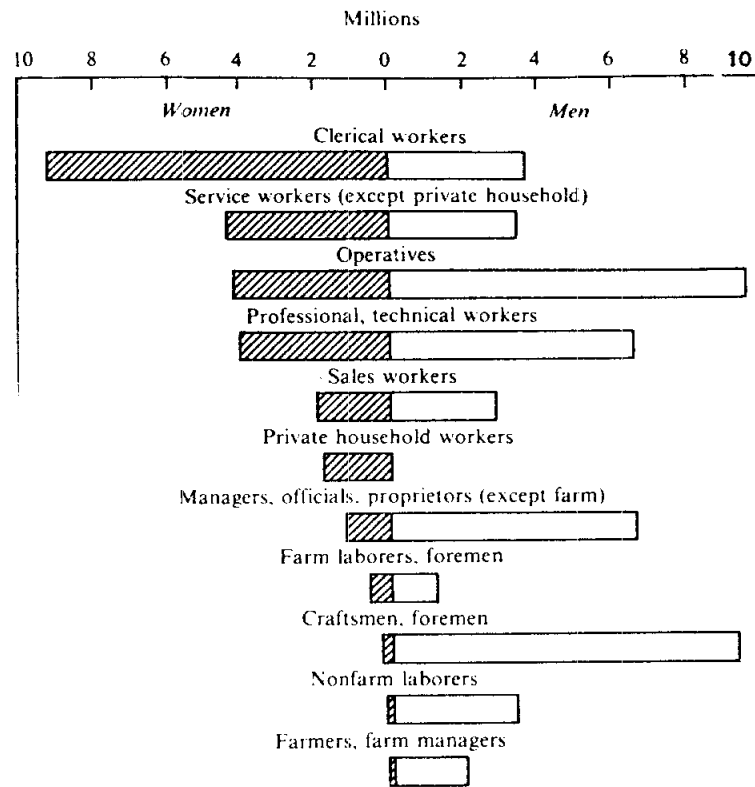
7. การประกอบอาชีพนอกบ้านของแม่บ้าน

ปัจจุบันนี้สังคมเปลี่ยนแปลง ฐานะทางเศรษฐกิจก็วุ่นวายมาก ในด้านครอบครัว ดังนั้น แม่บ้านจึงต้องทำงานนอกบ้านเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัวด้วยอีกแรงหนึ่ง สมัยก่อนผู้หญิงทำงานบ้านเป็นแม่บ้านอย่างเต็มที่หลังแต่งงานแล้ว แต่สมัยนี้ผู้หญิงต้องทำหน้าที่แม่บ้านด้วยและหารายได้มาจุนเจือครอบครัวอีกด้วย เพราะบทบาทและสิทธิของสตรีได้เปลี่ยนแปลงไป รัฐบาลได้ออกกฎหมายรับรองสิทธิของสตรีเท่าเทียมกับบุรุษ ในรัฐธรรมนูญฉบับพุทธศักราช 2517 ว่า “ชายหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน” ดังนั้น หญิงจึงมีโอกาสได้มีตำแหน่งหน้าที่สำคัญ ๆ อีกด้วย อันนี้จึงเป็นการกระตุ้น ส่งเสริมให้หญิงออกทำงานมากขึ้น

สาเหตุที่แม่บ้านประกอบอาชีพนอกบ้าน

ผลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์แม่บ้าน พบสาเหตุที่แม่บ้านต้องทำงานนอกบ้าน เพราะ

1. ต้องการหารายได้ช่วยเหลือครอบครัว เพราะครอบครัวมีสมาชิกมาก หัวหน้าครอบครัวรายได้น้อย จึงต้องช่วยกันหาทางมาจุนเจือครอบครัว
2. เพื่อยกฐานะความเป็นอยู่ให้สูงขึ้นเป็นการช่วยให้ครอบครัวได้บรรลุเป้าหมายได้เร็วขึ้น เช่น การมีบ้าน การมีเฟอร์นิเจอร์สวยงาม ไม่น้อยหน้าเพื่อนบ้าน และต้องการให้ลูกมีความสุข ฟังตนเองได้ ตนเองก็ต้องเก็บเงินไว้ใช้ในยามแก่เฒ่า

เปรียบเทียบการประกอบอาชีพ
ระหว่าง
หญิงกับชาย ของประเทศสหรัฐอเมริกา

จาก :-

Decon Ruth E and Other, **Family Resource Management**. Principles and Applicative, Boston Allyn and Bacon, Inc., 1981.

3. เพื่อต้องการใช้วิชาความรู้ที่เรียนมาให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและต่อประเทศชาติ
4. เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศจำเจ ได้พบเพื่อนฝูง ได้สร้างสรรค์ แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ให้ชีวิตคึกคักมากขึ้น

ความสำคัญของทรัพยากร

ทรัพยากรสำคัญมากหรือน้อยอยู่ที่การพิจารณาทรัพยากรนั้น ๆ ตามความสำคัญต่อไปนี้

1. ความเหมาะสม ทรัพยากรบางอย่างเหมาะสมในการใช้มากทำให้ครอบครัวประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต ในขณะที่เดียวกันทรัพยากรชนิดเดียวกันนี้ไม่เหมาะสมกับครอบครัวอื่นได้ เช่น ครอบครัวมีฐานะดี มีกำลังทรัพย์ ความรู้พอที่จะทำสิ่งใด ๆ ได้ โดยใช้ความรู้กับเงินจะช่วยให้ประสบความสำเร็จ แต่ครอบครัวที่มีความคิดริเริ่มแต่ไม่มีเงินพอจะทำตามความคิดได้ ครอบครัวนี้จึงต้องหางานชนิดอื่นทำ โดยไม่มีเวลาพออบรมเลี้ยงดูบุตร จึงทำให้การดำเนินชีวิตไม่ราบรื่นเท่าที่ควรจะเป็น

(1)2. ขีดจำกัด ทรัพยากรทั้งหลายมีขีดจำกัดในการใช้มาก เช่น เวลา ทุกคนมีเท่ากัน แต่ถ้าครอบครัวใดไม่คำนึงถึงก็อาจพลาดประโยชน์เท่าที่จะพึงได้ เพราะเวลาถ้าเสียไปไม่สามารถจะเรียกกลับคืนได้

แรงงาน คนแต่ละคนย่อมมีแรงใช้ในการทำงานไม่เท่ากัน บางคนทำงานหนักได้มาก บางคนทำไม่ได้ เช่น ในครอบครัวที่มีลูกโตแล้วสามารถใช้แรงงานลูกคนโตได้มากกว่าแรงงานจากลูกคนเล็ก

3. สภาพของทรัพยากร ทรัพยากรต่าง ๆ มีโอกาสสึกหรอทรุดโทรมได้เช่นกันตามกาลเวลา ได้แก่ ทรัพยากรประเภทวัตถุ โต๊ะ เก้าอี้ เสื้อผ้า ทำให้สามารถกะแผนไว้ได้ว่า เราจะต้องเตรียมของใหม่ หรือซ่อมแซมเมื่อถึงเวลานั้น ๆ

(1) เรื่องอุไร ศรีนิลทา, การจัดทรัพยากรครอบครัว, หน่วยที่ 10 มสช. 2527 หน้า 125

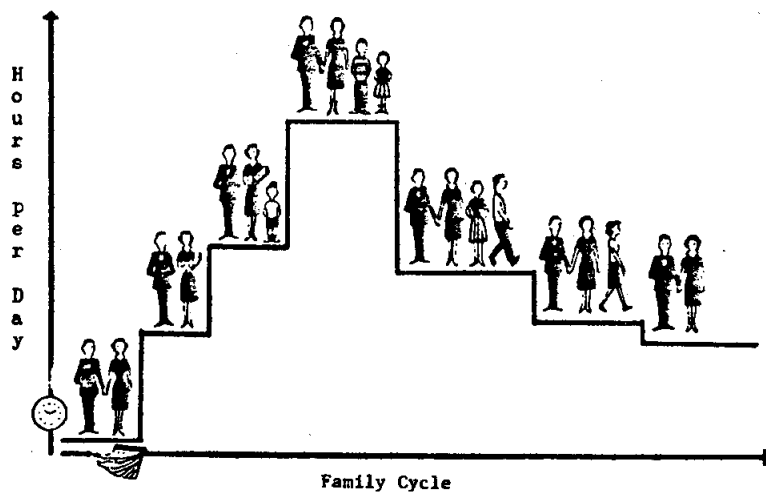

ภาพ แสดงถึงการช่วยเหลืองานบ้าน
ของบิดาและของบุตรคนโต

การใช้ทรัพยากร⁽²⁾

การใช้ทรัพยากรจำเป็นต้องใช้ให้ถูกต้องและเหมาะสม ดังนี้

1. ใช้ด้วยจิตสำนึกเชิงอนุรักษ์
2. ใช้ให้ถูกต้องและตรงเป้าหมาย
3. รู้จักสงวนไว้ใช้ในโอกาสต่อไป
4. เสียสละความสะดวกสบายบางอย่างเพื่อการใช้ทรัพยากรที่ถูกต้อง
5. หลีกเลี่ยงการใช้ทรัพยากรที่ก่อให้เกิดความรำคาญแก่สมาชิกในบ้าน เป็นระยะเวลา
เวลานาน
6. เลือกใช้ของถูกกว่าหรือประหยัดกว่าทดแทนทรัพยากรที่มีราคาแพง
7. พยายามใช้ทรัพยากรอย่างหนึ่งให้เกิดประโยชน์หลายอย่าง
8. ใช้ทรัพยากรเศรษฐกิจให้ได้ผลตอบแทนสูงสุด
9. ใช้จนกระทั่งเสื่อมโทรมที่สุดไม่ทิ้งง่าย
10. ใช้ทรัพยากรโดยแปรสภาพให้กลับมาใช้ได้
11. ใช้ทรัพยากรมนุษย์ในครอบครัวให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่

Source: Adapted from *Time Use: A Measure of Household Production of Family Goods and Services*, by Walker, K. E. and Woods, M. E. By permission, The American Home Economics Association, Washington, D.C., 1976: p. 29.

การเปรียบเทียบการใช้เวลาและจำนวนของสมาชิกในครอบครัว

⁽²⁾ เรืองอุไร ศรีนิลทา, การจัดการทรัพยากรครอบครัว. หน่วยที่ 10 มสธ. 2527 หน้า 135-138

- จากรูปนี้แสดงให้เห็นว่าใช้เวลาของกลุ่มสตรีใหม่เสมือนขั้นบันได ระยะแรกก่อนมีบุตรต้องพยายามใช้เวลาในการทำงานมาก เพื่อสร้างฐานะของครอบครัว จนกระทั่งบุตรคนโตเริ่มช่วยตัวเองได้ เหลือบุตรคนเล็กเพียงคนเดียวที่ต้องรับผิดชอบ การใช้เวลาในการสร้างฐานะลดลง กระทั่งช่วงสุดท้ายบุตรจะแยกไปจนเหลือสองคน ความกระตือรือร้นก็ลดน้อยลง พอมีพอใช้มีความสุขในตำแหน่งหน้าที่การงาน เหมือนเมื่อครั้งยังแข็งแรงก็เพียงพอ

เอกสารอ้างอิง

บทที่ 4

- ¹เรื่องอุไร ศรีนิลทา. กหกรรมศาสตร์ทั่วไป การจัดการพยาบาลครอบครัว.
กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2527. หน้า 125, 135, 138
-